

UČITELJI IN RAVNATELJI O SVOJEM POKLICU IN POGOJIH DELA:

Rezultati Mednarodne raziskave poučevanja in učenja 2024

Rezultati Mednarodne raziskave poučevanja in učenja TALIS 2024, ki se je osredotočala na učitelje in ravnatelje z zbiranjem njihovih mnenj o poučevanju, delovnih pogojih in šolskem okolju, so pokazali, da so učitelji v Sloveniji izkušeni, se počutijo samozavestni pri vodenju razreda ter veliko pozornosti namenjajo socialnemu in čustvenemu učenju.

Mnenja učiteljev o njihovih praksah poučevanja od leta 2018, ko je bila izvedena predhodna raziskava TALIS, se niso spremenila glede dejavnosti za spodbujanje višjih miselnih procesov in projektnega dela. Te oblike redko vključujejo med dejavnosti poučevanja. Ravnatelji so poročali o povečevanju raznolikosti na šolah, saj se je od leta 2018 povečal delež šol z veliko vpisanimi učenci, katerih materni jezik ni učni jezik, in več šol ima vpisane tudi učence begunce. Učitelji so v svojih mnenjih izrazili potrebo po nadaljnjem izobraževanju in usposabljanju na področjih vodenja razreda, socialnega in čustvenega učenja, poučevanja učencev s posebnimi potrebami in ocenjevanja učencev.

Raziskava je še pokazala, da se povprečna starost učiteljev v Sloveniji od leta 2018 ni spremenila, saj se ob sočasnem staranju aktivnih učiteljev povečuje delež mladih, ki stopajo v poklic. Nekoliko je upadlo zadovoljstvo z delom v primerjavi z letom 2018, vendar je z delom zadovoljna večina učiteljev.

Ljubljana 7. 10. 2025 - Pedagoški inštitut in Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje sta na novinarski konferenci predstavila najnovejše rezultate Mednarodne raziskave poučevanja in učenja iz leta 2024 (*The OECD Teaching and Learning International Survey – TALIS 2024*). Gre za največjo tovrstno raziskavo, ki s pomočjo vprašalnikov zbira mnenja učiteljev in ravnateljev o poučevanju, delovnih pogojih, šolskem okolju in omogoča glas učitelja pri razvoju politik in smo jo v Sloveniji izvajali že v letih 2008 in 2018. V raziskavi TALIS 2024 je sodelovalo je 55 držav in izobraževalnih sistemov, skupaj več kot 250.000 učiteljev, v Sloveniji pa 10.805 osnovnošolskih in srednješolskih učiteljev, ločeno v treh skupinah po ravneh izobraževanja: v osnovni šoli učitelji prvega in drugega vzgojnoizobraževalnega (v nadaljevanju VIO) obdobja skupaj, učitelji tretjega VIO in učitelji v srednješolskem izobraževanju. Prvi rezultati raziskave so objavljeni v obliki nacionalnega in mednarodnega poročila, podatkovnih zbirk in interaktivnega orodja za pregledovanje podatkov.

Povprečna starost učiteljev se v šestih letih ni spremenila

V Sloveniji so bili leta 2024 osnovnošolski učitelji stari v povprečju 45 let, srednješolski pa 48 let, kar se ne razlikuje pomembno od povprečne starosti učiteljev v izobraževalnih sistemih OECD (v nadaljnjem besedilu: povprečje OECD). V Sloveniji je bilo v osnovnih šolah leta 2008 24 % učiteljev starejših od 50 let, leta 2018 39 % in leta 2024 32 %. V srednjih šolah je bilo leta 2018 46 % učiteljev starejših od 50 let, v letu 2024 pa 49 %, kar tudi kaže na stabilizacijo starostne slike v učiteljski populaciji v Sloveniji v zadnjem obdobju. Delež učiteljev, mlajših od 30 let, je bil, podobno kot v predhodnih raziskavah TALIS, tudi v letu 2024 majhen in na nobeni od ravni ni presegel 8 %, čeprav je od leta 2018 narasel za nekaj več kot 3 odstotne točke tako v osnovni kot v srednji šoli.

Vstop v poklic potrebuje podporo

Po posameznih ravneh glede začetnega izobraževanja od 84 % do 89 % učiteljev v Sloveniji (nekoliko nad mednarodnimi povprečji) ocenjuje, da jim je začetno izobraževanje omogočilo dobro razumevanje predmeta, ki ga poučujejo. Precej manj učiteljev (od 37 % do 52 %) jih meni, da jim je začetno izobraževanje dalo osnove za uspešno obvladovanje vedenja v razredu. Slabše ocenjujejo tudi, da jih je pripravilo na delo v razredu, saj na vseh treh ravneh precej manj kot polovica učiteljev meni, da jim je začetno izobraževanje omogočalo dovolj praktičnih priložnosti za poučevanje v šoli.

V primerjavi z letom 2018 so se do leta 2024 med učitelji, ki so se pred kratkim pridružili svoji sedANJI šoli (v petih letih pred raziskavo), zelo povečali deleži tistih, ki poročajo, da so bili v tej šoli vključeni v uvajanje, formalno ali neformalno. Podatke med leti lahko primerjamo za osnovnošolske učitelje tretjega VIO, kjer bil se je ta delež povečal s 37 % na 66 %, in za srednješolske učitelje, kjer se je povečal z 48 % na 71 %. Vendar pa so, kljub povečanju, ti deleži še vedno večinoma pod mednarodnimi povprečji. Med osnovnošolskimi učitelji prvega in drugega VIO jih je bilo leta 2024 v vsaj eno od oblik uvajanja vključenih 72 %, kar pa je višje od mednarodnega povprečja.

Med letoma 2018 in 2024 se je povečala tudi stopnja sodelovanja v formalnem uvajanju, in sicer z 20 % na 30 % med osnovnošolskimi učitelji (tretje VIO) in s 30 % na 40 % med srednješolskimi učitelji. Med osnovnošolskimi učitelji prvega in drugega VIO jih je bilo leta 2024 v formalno uvajanje vključenih 46 %.

Potrebe po nadaljnjem izobraževanju in usposabljanju

V Sloveniji so skoraj vsi učitelji v zadnjem letu pred raziskavo sodelovali v eni od oblik profesionalnega učenja, ugotavlja raziskava. Le manj kot polovica učiteljev pa ocenjuje, da je profesionalno učenje pozitivno vplivalo na njihovo poučevanje (kar je tudi manj, kot so povprečja na mednarodni ravni).

Področja, za katera učitelji najpogosteje poročajo o visoki ravni potreb po profesionalnem učenju, vključujejo: vodenje razreda za izboljšanje vedenja učencev (o tem po ravneh poroča od 18 % do 24 % učiteljev), metode za podporo socialnemu in čustvenemu učenju učencev (od 16 % do 24 %), poučevanje učencev s posebnimi potrebami (od 14 % do 23 %) in prakse ocenjevanja učencev (od 15 % do 22 %).

Raznolikost v šolah se povečuje

Med učitelji tretjega vzgojno-izobraževalnega obdobja osnovne šole v Sloveniji sta se od leta 2018 izrazito povečala deleža tistih, ki so zaposleni na šolah z več kot 10 % učencev, katerih prvi jezik ni učni jezik, in tistih, ki so zaposleni na šolah z vsaj 1 % učencev beguncev. Na šolah z več kot 10 % učencev, katerih prvi jezik ni učni jezik, v letu 2024 poučuje 36 % teh učiteljev, kar je nad povprečjem OECD 25 %, na šolah z vsaj 1 % učencev beguncev pa poučuje 44 % teh učiteljev, kar je podobno povprečju OECD 47 %. Prilagajanje vse večji raznolikosti prinaša izzive. V Sloveniji je učiteljev, ki menijo, da lahko svoje poučevanje precej ali zelo prilagodijo kulturni raznolikosti učencev manj kot v povprečju OECD (63%): v prvem in drugem VIO osnovne šole jih je 47 %, v tretjem 42 % in v srednjih šolah 40 %.

Zadovoljstvo, stres in ugled

Z delom je zadovoljna velika večina učiteljev v Sloveniji (85 % učiteljev prvega in drugega VIO v osnovni šoli, 88 % učiteljev tretjega VIO in 89 % srednješolskih učiteljev), vendar so deleži pod mednarodnimi povprečji. Manj kot s poklicem na splošno pa so bili leta 2024, še pred plačno reformo, učitelji zadovoljni s svojimi plačami (po ravneh od 33 % do 36 %).

Med mlajšimi od 30 let, 16 % učiteljev prvega in drugega VIO osnovne šole, 13 % učiteljev tretjega VIO in 17 % srednješolskih učiteljev izraža namero, da bodo v naslednjih petih letih opustili poučevanje (kar je nekoliko nižje glede na mednarodna povprečja oziroma podobno pri srednješolskih učiteljih). Ta delež se od leta 2018 ni pomembno spremenil.

Med letoma 2018 in 2024 se ni pomembno spremenil delež učiteljev, ki poročajo o doživljanju veliko stresa na delovnem mestu, v Sloveniji je ta delež od 13 % v srednješolskem izobraževanju do 19 % v drugem VIO osnovne šole, kar je enako kot povprečje OECD. Kot najpogostejše **vire stresa** učitelji navajajo preveč administrativnega dela, reševanje pomislekov staršev ali skrbnikov in vzdrževanje discipline v razredu.

Le 7 % učiteljev prvega in drugega VIO osnovne šole, 8 % učiteljev tretjega VIO in 14 % srednješolskih učiteljev meni, da **družba ceni učiteljski poklic**. Med letoma 2018 in 2024 se je ta delež povečal za 2 do 4 odstotne točke, vendar je še vedno občutno nižji od mednarodnih povprečij (22 % – 38 %).

Dodatne informacije:

Barbara Japelj Pavešić, nacionalna koordinatorka raziskave TALIS za Slovenijo

Telefon: 01 420 12 61

e-naslov: barbara.japelj@pei.si

Povezave:

Mednarodne spletne strani: [Results from TALIS 2024 | OECD](https://www.oecd.org/en/data/datasets/talis-2024-database.html) in
<https://www.oecd.org/en/data/datasets/talis-2024-database.html>

PI spletna stran: <https://www.pei.si/raziskovalna-dejavnost/mednarodne-raziskave/talis/talis-2024/>